

Γιατί ξέσπασαν οι Βαλκανικοί Πόλεμοι;

- Μετά την επικράτηση του κινήματος των Νεοτούρκων (1908) στην Οθωμανική Αυτοκρατορία έγιναν φανεροί οι απώτεροι στόχοι τους
 - πλήρης εκτουρκισμός του Οθωμανικού κράτους = διώξεις αλλοεθνών πληθυσμών
- Η πολιτική αυτή των Νεοτούρκων αναζωπύρωσε τα εθνικά αισθήματα των βαλκανικών λαών (Έλληνες, Βούλγαροι, Σέρβοι)
- Επεδίωκαν όχι μόνο προστασία ομοεθνών τους εντός του Οθωμανικού Κράτους αλλά και ενσωμάτωση εδαφών όπου κατοικούσαν

Η Ανάμειξη των Μεγ. Δυνάμεων περιπλέκει το ζήτημα:

- Γερμανία έχει ήδη διεισδύσει οικονομικά στην Οθωμανική Αυτοκρατορία
- Ιταλία επιτέθηκε εναντίον της Λιβύης (1911) και κατέλαβε τα Δωδεκάνησα (1912)
- Αυστροουγγαρία είχε αναλάβει από το 1878 τη διοίκηση της οθωμανικής Επαρχίας της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και το 1908 την προσαρτά
- Συμφέροντα Δυνάμεων αλληλοσυγκρούονται
- Αποκαλύπτεται η αδυναμία της Οθωμαν. Αυτοκρ. να ελέγξει τα εδάφη της.

Βαλκανικές Συμμαχίες

- Ο Βενιζέλος **αρχικά** προσπαθεί να αποφύγει πόλεμο και αντιμετωπίζει κατευναστικά τις νεοτουρκικές προκλήσεις
- 1911: σύγκρουση αναπόφευκτη ➢ Βαλκανική Συνεννόηση
- 1912: **Συμμαχία** μεταξύ Ελλάδας-Σερβίας-Βουλγαρίας-Μαυροβουνίου

Α΄ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (Οκτ. 1912-Μάιος 1913)

- Βαλκανική συμμαχία απαιτεί από σουλτάνο σεβασμό δικαιωμάτων των χριστιανικών εθνοτήτων εντός της Οθωμ. Αυτοκρ. και ευνοϊκές μεταρρυθμίσεις
- Σουλτάνος αρνείται συζήτηση και δίνεται έτσι η αφορμή για την ένοπλη σύρραξη

Κινήσεις στρατευμάτων:

- Ελληνικός στρατός: (αρχηγός ο διάδοχος Κωνσταντίνος) προέλαση και κατάληψη περιοχών Μακεδονίας
- Σερβικά στρατεύματα: καταλαμβάνουν Σκόπια, Μοναστήρι, φτάνουν ως το Δυρράχιο Αλβανίας
- Βουλγαρικά στρατεύματα: φτάνουν έξω από Κωνσταντινούπολη, κατάληψη Δ. Θράκης και Αν. Μακεδονίας, **κινούνται προς Θεσσαλονίκη**
- Κίνδυνος για τη Θεσσαλονίκη!
- Σοβαρό ενδεχόμενο να καταληφθεί η Θεσσαλονίκη από τις βουλγαρικές δυνάμεις!
- Βενιζέλος διατάσσει Κωνσταντίνο να κινηθεί ταχύτατα προς τη Θεσσαλονίκη
- Παρά αρχικές αντιρρήσεις, στις **26 Οκτ. 1912** ελληνικός στρατός φτάνει στη **Θεσσαλονίκη**
- Στη συνέχεια, μετά από επίμονη πολιορκία καταλαμβάνονται και τα **Ιωάννινα** (22 Φεβρ. 1913) και εξασφαλίστηκε ο έλεγχος της Ηπείρου
- Παράλληλα, ο ελληνικός στόλος (ναύαρχος **Π. Κουντουριώτης**) αναγκάζει τουρκικό στόλο να εγκλωβιστεί στα Στενά και κατέλαβε τα **νησιά του Βορείου Αιγαίου** (Θάσος, Σαμοθράκη, Λέσβος, Χίος, Λήμνος, Τένεδος, Ίμβρος, Σάμος, Ικαρία)

Ελληνική προέλαση και νίκες στο μέτωπο Μακεδονίας:

→ Μάχη Ελασσόνας (6-7 Οκτ. 1912).

→ Μάχη Σαρανταπόρου (9-10 Οκτ.). Πρώτη σημαντική νίκη. ⇒ Άνοιξε δρόμο για την απελευθέρωση της Δ. Μακεδονίας.

→ Απελευθέρωση Κοζάνης (11 Οκτ.).

→ Διάβαση ποταμού Αλιάκμονα (13 Οκτ.).

→ Απελευθέρωση Κατερίνης και Βέροιας (16 Οκτ.).

→ Μάχη Γιαννιτσών (19-20 Οκτ.). Άνοιξε τον δρόμο για την απελευθέρωση της Κεντρικής Μακεδονίας και της Θεσ/νίκης.

→ Είσοδος Ελληνικού Στρατού στη **Θεσσαλονίκη (27 Οκτ. 1912)**.

→ [Απώλεια Μοναστηρίου λόγω αιφνιδιασμού και άτακτης υποχώρησης (26 Οκτ.)].

→ Απελευθέρωση Φλώρινας (7 Νοεμ.). Εγκατάσταση Γενικού Στρατηγείου.

→ **Απελευθέρωση Καστοριάς (10 Νοεμ.)**.

→ Απελευθέρωση Κορυτσάς (7 Δεκ.)

Η συνθήκη του Λονδίνου (17 Μαΐου 1913)

- Οθωμανική Αυτοκρατορία υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει σχεδόν όλα τα ευρωπαϊκά-βαλκανικά εδάφη
- Το μέλλον των νησιών του ΒΑ Αιγαίου, της χερσονήσου του Αγίου Όρους και το καθεστώς της Αλβανίας θα καθορίζονταν από τις Δυνάμεις
- 29 Ιουλ. 1913: Αλβανία ανεξάρτητο κράτος
- Δωδεκάνησα υπό ιταλική κατοχή και διοίκηση

Δολοφονία βασιλιά Γεωργίου. Διαδοχή

- Στη Θεσσαλονίκη
- Υποστηρίχθηκε, αλλά δεν αποδείχτηκε, ότι πίσω της κρύβεται η Γερμανία και η επιθυμία της να αναλάβει το θρόνο ο γερμανόφιλος διάδοχος Κωνσταντίνος

Β' ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (Ιούν.-Ιουλ. 1913)

- Η Συνθήκη του Λονδίνου άφησε εκκρεμότητες κυρίως σε ό,τι αφορούσε στα μακεδονικά εδάφη
- Αυτά ελέγχονταν από τον ελληνικό στρατό, αλλά διεκδικούνταν από τη Βουλγαρία και τη Σερβία
- Καχυποψία ➤ **Ελλάδα + Σερβία συμμαχούν κατά της Βουλγαρίας**

Κινήσεις στρατευμάτων:

- Ιούν. 1913: επίθεση Βουλγαρικού στρατού ταυτόχρονα σε ελληνικές και σερβικές θέσεις
- Κατά τη διάρκεια του πολέμου ο ελληνικός στρατός κατέλαβε την Ανατ. Μακεδονία και τη Δυτ. Θράκη, φθάνοντας στην Αλεξανδρούπολη
- Σέρβοι σημείωσαν επιτυχίες στην Δυτ. Μακεδονία
- Ρουμάνοι εισβάλλουν παράλληλα στη Βουλγαρία και φθάνουν λίγο έξω από τη Σόφια
- Τούρκοι ανακατέλαβαν την Αδριανούπολη στην Αν. Θράκη.

Συνθήκη του Βουκουρεστίου (28 Ιουλ. 1913)

- **Ελλάδα:** κερδίζει μεγαλύτερο μέρος Μακεδονίας, Ν. Ήπειρο, νησιά ΒΑ Αιγαίου (Θάσο, Σαμοθράκη, Λήμνο, Λέσβο, Χίο, Σάμο, Ικαρία) & Κρήτη ➤ *Νέες Χώρες*
- **Σερβία:** κερδίζει ΒΔ Μακεδονία
- **Βουλγαρία:** μεγάλο μέρος Δυτ. Θράκης
- **Οθωμαν. Αυτ.:** ανακτά Αν. Θράκη
- Δωδεκάνησα: Ιταλική κατοχή
- Β. Ήπειρος (πρωτόκολλο Φλωρεντίας) παραχωρείται στην Αλβανία

Σημασία Νέων Χωρών

- Διπλασιασμός εδαφών και πληθυσμού (4.718.221 κάτοικοι)
- Πόλεις με θετικές προοπτικές: Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Καβάλα, Μυτιλήνη, Χίος, Ηράκλειο ήταν ήδη ακμαία οικονομικά κέντρα
- Ωστόσο, ελληνικό κράτος είχε να αντιμετωπίσει πλέον το έργο της αφομοίωσης των Νέων Χωρών, όπου υπήρχαν σλαβικοί και μουσουλμανικοί πληθυσμοί που κατείχαν τη γη, ενώ η εβραϊκή κοινότητα της Θεσ/κης έλεγχε την οικονομία της πόλης
- Αρχική δυσπιστία προς το ελληνικό κράτος

Πολιτικό έργο Βενιζέλου μετά το 1913

- Συνέχιση μεταρρυθμιστικού έργου
- Αναγνώριση εργατικών σωματείων
- Μέτρα για εξασφάλιση εργαζομένων
- Καθιέρωση 8ωρης εργασίας
- Αγροτικοί συνεταιρισμοί

Εξωτερική πολιτική:

- Άρνηση Σουλτάνου να αποδεχτεί ελληνική κυριαρχία στα νησιά ΒΑ Αιγαίου
- Ιταλική κατοχή Δωδεκανήσων
- Πυκνοί ελληνικοί πληθυσμοί στη Β. Ήπειρο, Θράκη και Μ. Ασία
- Εν αναμονή διεθνών εξελίξεων ...